

Briuselis, 2021 12 16
COM(2021) 817 final

2021/0418 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/118/EB ir Direktyva (ES) 2020/262 (nauja redakcija) dėl neapmokestinamų prekių parduotuvių, esančių Lamanšo sąsiaurio tunelio Prancūzijos terminale

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Jungtinei Karalystei išstojus iš Europos Sąjungos, šiuo pasiūlymu į Akcizų direktyvą¹ vėl įtraukiama ankstesnė Direktyvos 92/12/EEB nuostata, kuria pripažįstamas specialus Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties statusas ir jos padėties panašumas į uosto padėtį.

Pasiūlymu bus atkurta ankstesnė nuostata, leidžianti vėl atidaryti neapmokestinamų prekių parduotuves Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Prancūzijos terminale, kaip tai daroma Prancūzijos Kalė ir Diunkerko uostuose bei Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Didžiosios Britanijos terminale (Folkstone).

Lamanšo sąsiaurio nuolatinė transporto jungtis yra dviejų gręžtinių tunelių geležinkelio jungtis su susijusiu aptarnavimo tuneliu po Lamanšo sąsiauriu tarp Folkstono (Kentas, Jungtinė Karalystė) ir Kokelio (Pa de Kalė, Prancūzija) ir terminalų zonos, skirtos patekti į tunelius ir išvažiuoti iš jų. Ji turi jūrų jungčiai būdingų požymių, o pasienio kontrolė vykdoma dviejuose Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties prieigos terminaluose.

Direktyva 92/12/EEB² buvo pripažintas specialus Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties statusas ir jos padėtis buvo prilyginta uosto padėčiai neapmokestinamų prekių parduotuvių režimo atžvilgiu. Tai paskatino būtinybę atsižvelgti į šią naują jungtį tarp Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės, palyginti su keltais, teikiančiais susisiekimo jūra paslaugas, ir sudaryti vienodas sąlygas Lamanšo sąsiaurio nuolatinėi transporto jungčiai ir jūrų jungčiai.

Tačiau ši nuostata nebuvo perkelta, kai 1999 m. buvo panaikintas neapmokestinamų prekių pardavimas tarp valstybių narių, nes aptariamoms neapmokestinamų prekių parduotuvėms netiekė prekių keleiviams, keliaujantiems už Sąjungos fiskalinės teritorijos ribų.

Todėl pagal dabartines Akcizų direktyvos taisykles neapmokestinamų prekių parduotuvės leidžiamos tik Sąjungos oro uostuose ir uostuose ir yra skirtos keleiviams, kurių kelionės tikslas yra už Sąjungos fiskalinės teritorijos ribų. Tai pateisinama siekiant išvengti mokesčių slėpimo ir piktnaudžiavimo jais³.

2020 m. gruodžio 31 d. Jungtinei Karalystei išstojus iš Europos Sąjungos, Lamanšo sąsiaurio nuolatinė transporto jungtis tapo tarpvalstybine jungtimi tarp Sąjungos ir trečiosios šalies. Kaip leidžiama pagal Akcizų direktyvą, keltų bendrovės vėl pradėjo prekiauti neapmokestinamomis prekėmis, tiekiamomis jų laivuose plaukiant jūra į Jungtinę Karalystę. Neapmokestinamų prekių parduotuvės taip pat atidarytos Kalė ir Diunkerko uostuose. Be to, Jungtinė Karalystė jau suteikė leidimą atidaryti parduotuvę savo Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties terminale Folkstone. Tačiau Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Prancūzijos terminale pagal galiojančias taisykles neapmokestinamų prekių parduotuvių atidaryti negalima.

¹ 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyva 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos, panaikinanti Direktyvą 92/12/EEB (OL L 9, 2009 1 14, p. 12), panaikinta ir pakeista Direktyva (ES) 2020/262, kuri įsigalios 2023 m. vasario 13 d.

² 1992 m. vasario 25 d. Tarybos direktyva 92/12/EEB dėl bendrųjų procedūrų, susijusių su akcizais apmokestinamais produktais, ir dėl tokių produktų laikymo, judėjimo ir kontrolės (OL L 76, 1992 3 23, p. 1.).

³ Tarybos direktyvos 2008/118/EB 14 konstatuojamoji dalis.

Pasiūlymu keliautojams, kurie iš Prancūzijos į Jungtinę Karalystę vyksta per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį, ketinama suteikti galimybių įsigyti neapmokestinamų prekių, panašiai kaip keliaujantiems jūra iš valstybės narės į trečiąją šalį.

Keleivių, vykstančių per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį, padėtis yra tokia pati kaip ir jūra vykstančių keleivių, išvykstančių iš Sąjungos fiskalinės teritorijos. Per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį vykstantys keleiviai, užsiregistravę kelionei ir įėję į terminalą su neapmokestinamų prekių parduotuvėmis, atsidurtų panašioje padėtyje kaip ir keleiviai uoste, nes šie keleiviai neišvengiamai tęs kelionę į trečiąją šalį.

Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties terminalas nėra panašus į geležinkelio terminalą, nes šiame terminale nestoja traukiniai, o tik maršrutiniai autobusai ir patekti gali tik transporto priemonės, o ne keleiviai pėstieji. Keleiviai, vykstantys per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį, negali jos palikti, kol nepasiekia paskirties vietos. Todėl rizika, kad keliautojai nesilaikys leidžiamo importuoti akcizais ir mokesčiais neapmokestinamų prekių kiekio, būtų nedidelė, todėl ir muitinėms tenkanti kontrolės našta, būtų nedidelė ir panaši į asmenų, keliaujančių laivu ar orlaiviu.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Pagal galiojančias taisykles, siekiant išvengti mokesčių slėpimo ir piktnaudžiavimo jais, yra aiškiai nustatyta, kokiais atvejais iš Sąjungos teritorijos išvykstantiems keliautojams leidžiama parduoti neapmokestinamas prekes. Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties terminalas turi uostui būdingų požymių ir yra tiesiogiai sujungtas su Kalė uostu. Abi infrastruktūros leidžia kirsti jūrą tomis pačiomis sąlygomis.

Keliautojo kelionės tikslas yra trečioji šalis, todėl lengviau patikrinti jo įsigytų neapmokestinamų prekių kiekį. Taigi sukčiavimo rizika, ypač rizika, kad keleiviai įsigis neapmokestinamų prekių neišvykdami iš Sąjungos, yra nedidelė.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šia priemone atsižvelgiama į tinkamą bendrosios rinkos veikimą ir poreikį užtikrinti sąžiningą konkurenciją. Taip bus sumažintas diferencijuotas režimas tarp Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties ir Kalė bei Diunkerko uostų ir tarp jos Prancūzijos terminalo (Kokelyje) ir Didžiosios Britanijos terminalo (Folkstone), kurių teisinė ir faktinė padėtis pagal Akcizų direktyvą gali būti laikoma panašia. Be to, keleivių vežimas per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį konkuruoja toje pačioje atitinkamoje rinkoje kaip ir jūrų transportas. Vėl įvedamas specialus statusas skirtas tik Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Prancūzijos terminalui (Kokelyje), o ne geležinkelio terminalams. Atsižvelgiant į tai, priemonė nesukels nepagrįsto konkurencijos iškreipimo arba nesudarys kliūčių bendrosios rinkos veikimui.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Siūloma direktyva pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnį bus iš dalies keičiama Akcizų direktyva. Ta nuostata nustatyta, kad Taryba, spręsdama pagal specialią teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, vieningai priima nuostatas dėl valstybių narių netiesioginio apmokestinimo srities taisyklių suderinimo.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Netiesioginio apmokestinimo sritis, kuriai taikomas SESV 113 straipsnis, pati savaime nepriklauso išimčiai Europos Sąjungos kompetencijai, kaip apibrėžta SESV 3 straipsnyje.

Tačiau pagal Direktyvos 2008/118/EB 14 straipsnį neapmokestinamų prekių parduotuvės leidžiamos tik Sąjungos oro uostuose ir uostuose ir yra skirtos keleiviams, kurių kelionės tikslas yra už Sąjungos fiskalinės teritorijos ribų.

Todėl tik iš dalies pakeitus Direktyvą 2008/118/EB galima leisti atidaryti neapmokestinamų prekių parduotuves Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Prancūzijos terminale (Kokelyje).

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes juo neviršijama to, kas būtina Sutartyse nustatytiems tikslams, susijusiems su tikslu užtikrinti sklandų bendrosios rinkos veikimą, pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma direktyva, kuria iš dalies keičiama Akcizų direktyva.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Šis pasiūlymas yra techninis neapmokestinamų prekių parduotuvių taisyklių pakeitimas, todėl tai nėra nauja politika ar esminis esamos politikos pakeitimas.

Tai tiesioginė Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir to, kad Lamanšo sąsiaurio nuolatinė transporto jungtis tapo tarpvalstybine jungtimi tarp trečiosios šalies ir Sąjungos, pasekmė.

Šiuo pasiūlymu atkuriamą ankstesnę nuostatą⁴, pagal kurią Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties terminaluose buvo leista veikti neapmokestinamų prekių parduotuvėms. Šios nuostatos tikslas buvo paaiškintas 1996 m. Komisijos ataskaitoje dėl valstybių narių taikomų pardavėjų kontrolės sistemų: „Siekdama užtikrinti vienodas sąlygas su keltais, Taryba taip pat leido taikyti išimtį prekių tiekimui bet kuriame iš dviejų Lamanšo tunelio terminalų.“

Apskritai, didelio ekonominio poveikio bendrajai rinkai nėra, nes nuostata bus susijusi tik su Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Prancūzijos terminalu, todėl bus taikoma tik vienai prekybos vietai. Mokesčių praradimo galimybė bus labai ribota.

Iš tiesų, Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties terminalas nėra panašus į geležinkelio terminalą, nes į jį negali patekti keleiviai pėstieji, o tik transporto priemonės. Asmenys, keliaujantys per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį, negali judėti taip dažnai ir laisvai, kaip asmenys, keliaujantys sausuma. Sukčiavimo rizika yra nedidelė.

Be to, Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties padėtis yra unikali Europoje, nes tai tunelis po jūra tarp ES šalies ir trečiosios šalies.

Dėl šių priežasčių manyta, kad nei poveikio vertinimas, nei viešos konsultacijos nebuvo būtinos.

⁴ Tarybos direktyvos 92/12/EEB 28 straipsnis.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Akcizai nėra vieni iš nuosavų išteklių. Todėl pasiūlymas neturi jokio poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Įgyvendinimo planas nebūtinai. Šiuo pasiūlymu į Akcizų direktyvą vėl įtraukiama ankstesnė Direktyvos 92/12/EEB nuostata, kuria pripažįstamas specialus Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties statusas ir jos padėtis prilyginama uosto arba oro uosto padėčiai. Priemonė didelio ekonominio poveikio bendrajai rinkai neturės, nes ji bus taikoma tik Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Prancūzijos terminalui.

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/118/EB ir Direktyva (ES) 2020/262 (nauja redakcija) dėl neapmokestinamų prekių parduotuvių, esančių Lamanšo sąsiaurio tunelio Prancūzijos terminale

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 113 straipsnį,
atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę¹,
atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²,
laikydamosi specialios teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) pagal Tarybos direktyvos 2008/118/EB 14 straipsnio 1 dalį³ valstybėms narėms leidžiama nuo akcizų mokėjimo atleisti neapmokestinamų prekių parduotuvių, esančių Sąjungos oro uostuose ir uostuose, tiekiamas akcizais apmokestinamas prekes, skirtas keliautojams į trečiąją teritoriją;
- (2) Lamanšo sąsiaurio nuolatinė transporto jungtis yra dviejų gręžtinių tunelių geležinkelio jungtis, esanti po Lamanšo sąsiauriu tarp Folkstono (Kentas, Jungtinė Karalystė) ir Kokelio (Pa de Kalė, Prancūzija). Abiejuose jos galuose yra susietas aptarnavimo tunelis ir terminalo zonos, leidžiančios valdyti įvažiavimą į tunelius ir išvažiavimą iš jų. Ji turi jūrų jungčiai būdingų požymių, o pasienio kontrolė vykdoma dviejuose prieigos terminaluose. Abi infrastruktūros leidžia kirsti jūrą tomis pačiomis sąlygomis;
- (3) todėl Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties terminalas turėtų būti laikomas lygiaverčiu uostui, kaip apibrėžta Tarybos direktyvos 2008/118/EB 14 straipsnyje;
- (4) dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos, dėl kurio buvo atidarytos neapmokestinamų prekių parduotuvės, ypač Kalė ir Diunkerko uostuose bei Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Jungtinės Karalystės terminale Folkstone, tikslinga leisti atidaryti neapmokestinamų prekių parduotuves Lamanšo sąsiaurio nuolatinės transporto jungties Prancūzijos terminale Kokelyje;
- (5) atsižvelgiant į tai, kad keleiviai, vykstantys per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį, negali jos palikti, kol nepasiekia paskirties vietos, rizika, kad keliautojai nesilaikys leidžiamo importuoti akcizais ir mokesčiais neapmokestinamų prekių

¹ OL C , , p.

² OL C , , p. .

³ 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyva 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos, panaikinanti Direktyvą 92/12/EEB (OL L 9, 2009 1 14, p. 12).

kiekio, būtų nedidelė, todėl ir muitinėms tenkanti kontrolės našta, būtų nedidelė. Tačiau, kad būtų išvengta bet kokio mokesčių slėpimo, vengimo ar piktnaudžiavimo jais, Prancūzija imasi būtinų kontrolės priemonių, kad užtikrintų tinkamą atleidimo nuo mokesčio taikymą Prancūzijos terminale Kokelyje esančiose neapmokestinamų prekių parduotuvėse;

- (6) atsižvelgiant į tai, kad Direktyva 2008/118/EB nuo 2023 m. vasario 13 d. panaikinama ir pakeičiama Tarybos direktyva (ES) 2020/262⁴, atitinkama Direktyvos (ES) 2020/262 nuostata taip pat turėtų būti iš dalies pakeista;
- (7) todėl direktyvos 2008/118/EB ir (ES) 2020/262 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistos,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 2008/118/EB dalinis pakeitimas

Direktyvos 2008/118/EB 14 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (1) įterpiama 1a dalis:

„1a. 1 dalyje numatytas atleidimas nuo akcizų taip pat taikomas produktams, kuriuos neapmokestinamų prekių parduotuvės, esančios Lamanšo sąsiaurio tunelio Prancūzijos terminale Kokelyje, tiekia keleiviams, turintiems transporto dokumentus, kurie galioja kelionei į Jungtinę Karalystę per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį.“;

- (2) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad 1, 1a ir 2 dalyse numatyti atleidimo nuo akcizų atvejai būtų taikomi užkertant kelią galimam slėpimui, vengimui ar piktnaudžiavimui.“.

2 straipsnis

Direktyvos (ES) 2020/262 daliniai pakeitimai

Direktyvos (ES) 2020/262 13 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (1) įterpiama 1a dalis:

„1a. 1 dalyje numatytas atleidimas nuo akcizų taip pat taikomas produktams, kuriuos neapmokestinamų prekių parduotuvės, esančios Lamanšo sąsiaurio tunelio Prancūzijos terminale Kokelyje, tiekia keleiviams, turintiems transporto dokumentus, kurie galioja kelionei į Jungtinę Karalystę per Lamanšo sąsiaurio nuolatinę transporto jungtį.“;

- (2) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad 1, 1a ir 2 dalyse numatyti atleidimo nuo akcizų atvejai būtų taikomi užkertant kelią galimam slėpimui, vengimui ar piktnaudžiavimui.“.

⁴ 2019 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva (ES) 2020/262, kuria nustatoma bendroji akcizų tvarka (OL L 58, 2020 2 27, p. 4).

3 straipsnis

Kai valstybė narė nusprendžia taikyti Direktyvos 2008/118/EB 14 straipsnio 1 dalyje numatytą atleidimą nuo akcizų pagal šios direktyvos 1 straipsnį arba Direktyvos (ES) 2020/262 13 straipsnio 1 dalyje numatytą atleidimą nuo akcizų pagal šios direktyvos 2 straipsnį ir priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus šiai direktyvai įgyvendinti, ji nedelsdama pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus.

Valstybė narė, priimdama tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybė narė.

4 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

5 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*